

הנודר מן המבושיל

פרק ששי נדרים

הגהות הב"ח
 (א) נב' אמר רב חסדא לרבא דמחלף: (ב) רש"י ד"ה כיון שאין וד"ה כ"ש דמעלו ה"ה: (ג) ו"ה ד"ה נפקת וכו' לומר ה"ה ואמ"ר מ"ה ועבדה גלמא דטובי ה"ה: (ד) ו"ה וכו' נפקת וד"ה ר' יהודה ה"ה: (ה) ו"ה:

תוספות

במאן מצליגן האידנא על החולים ב"י וכו'. דלמחר אדם נדון בכל יום דלילו למאן דלמחר נדוןו כחש השנה היו פתלת שוח: **במאן מצליגן דלא בבבליא** דאב"ל דייבא בנהמא. וא"כ גם כשגיל עשה אסור ליהוה: איבא דמשאל להני נקרי. פירוש מי ימלא ששאל להני נקרי לדעת נקרי גמיר שניה (פסחים ק"ח) וכן נקלה נקדון: בחיביו. קמה על קליות וכן פרי (פסח כ"ג שעה ד' לו) ור"ח פירש קמה על עמיס ופירושו נראה יותר דלפס"י היה לו לקרומן קומחא דלזישוגא ועוד אמר פ"י כל שנה ממחו ליה קריה מחסוי ולי קומחא דלזישוגא הו אמר לעיל מניה כההוא פירקא דאסור: לפ"י. לומר אה יטבך לרוק רוק ואל יניח בשביל כבוד רבו: בלוספ"ן. מין תמיס עליהם לפחור. שלא תמכיל מחר וכל זמן שהמלך חזן חזן חזן מני מעיס הלג נסעד: וחוגרי צדיק. פירוש חוגר וקושי היה לדעי לפי שהיה חש כחשבו על איין שטמה כפסח: שקיל גולפא. שטמבדת בעליה. שאל אנטוך לשכ על בני קרקע: שעטני מעיל. חסוב היה לו כמעיל:

במאן מצליגן אקזירי ואמריעו. כל ימות השנה: כמאן כר' יוס' דלמחר בפ"ק דר"ה (ד' טו.) אדם נדון בכל יום דלילו לרבין דלית להו נדוןו כר"ה כיון שנגמר דינן אין תפלה מועלת להן: קזירי קזירי **ממש**. חולין ומיקרו קזירי לפי שנפסם קצרה מתמת חליים: **מסני' דלא כצנלא**. מתני' דשרי עבה משום דלא מתכללא זי ריפתא: **דלא כצנלא**. דלילו לצנלא כיון דלכלי כהדי ריפתא תבשיל מיקרי ואסור: נקדני שאוכלי נקיות. לשון אחר נקדני שמדקדקו כחליהן וכדלמרי' בפ' שלש שאכלו (ברכות ד' ג.) הנקדנים תופסין אותו כן: **דייסא**. מאכל של חטים מבושלים: **דייט' נהמא דייט'**. דרב חסדא מוני צלל היה שהיו אוכלים פת **בדייסא**: **במסויס**. קמה על קליות: **עד פרסה**. לך פרסה כדי לאכול **דייסא**: **לפסיה של אבר**. שאינו מתעכל: **כהואל**. בקליפת עץ: **מאליגני רוק**. שאין דרך לקנח ההואל לאחר שנתנה לתוך פיו כשמחזירה בקערה: **מאליגני זואסך**. זואה שמתה הפריעים: **בלוספ"ן**. מין תמיס שקשין להתעכל: **כ"ש שנמוך** ענין למחר. שמתוך שאין מתעכלין מתעכבין בנעיס וכל זמן שעומדין שם זני את הגוף: **מורה ווי**. צעל הוראה ומשכר. שמתוך שראתה פניו להזיבן היתה סבורה ששכר: **כגדלי חזירי**. שמתוך שמרויחין הרבה פניהם להזיבן: **גולפא**. קנקן. והיה מביאו לבית המדרש כדי שיכב עליו: **שמכרס אס צעלי**. שלא היה יושב ע"י **קרקע**: **דטובי**. גלימא חסוב: **שעטני מעיל**. שהיה חסוב צעיניו כמעיל: דלי

מצליגן אקזירי. רופא חולי עמו ישראל: **מריעו**. על פליטת סופריה: **מסניסין**. דקמני דעבה לא מיתכללא כירפתא: **דלא כצנלא**. דמלפתי פיתן כדייסא דהיא עבה: **נקדני**. דייקנים כמלכל: **נהיני מעלן**. כחיה דבר מעולה אכילת **דיייסא**: **דייט'**. יכול לאכלה בלחם של חטים ודייסא דשערי יכול לאכלה בלחם של שעורים: **או דילמא**. דייסא של חטים יפה לאכול בשל שעורים ושל שעורים בשל חטים. וזאת דגרי נקדני מלשון כי קרן עור פניו (שמות לז) מלאים חכמה ומאירה פניהם ש"א"ס חכמת אדם מאיר פניו: **אכלה במסויס**. היה מלפת פיתו במסויס. ומפרש לה במסכת פסחים (ד' טז.) קומחא דלזישוגא קמה על קליות שעורים שלא הביאו שלש ומיבשין אותן כמור וקלופין הן: **מומני לך לאכול דייסא עד פרסה**. דע שאותו מאכל אינו סועד לכן אלא עד הילוך פרסה. ובשר השור עד שלש פרסאות: **ע"א** אי מומני לך לאכול דייסא עד פרסה לך אחר דייסא לאכול וטפי לא ולאכול בצר שור לך עד שלש פרסאות: **כל מידעם לא פלטו קמי רבך**. לא תרוק רוק בפני רבך כדלמחר במ"ס עירובין (ד' טז.) הרק לפני רבו מייב מיתה שנאמר וכל משנאי אהבו מות אכל אס אכלת דלעת ודייסא ודומן לך הרוק בפני פלוט בפני רבך וזרוק אותו לתוך שיש זו סכנת נפשות שהן קשין לגופו של אדם כפמליה של אבר: **ואפילו לפני שבור מלכא פלוט**. ואל תבדייש: **עד מסי אסה מאליגני רוק**. שהיה נותן ההואל בפיו ומדביק בו הרוק שצפוי ומחזיר בקערה: **לאסך**. עפרורית שצפררניו: **בלוספ"ן**. תמיס שמתבשלו יותר מדלי: **כיון שאין יזאין מני מעיס**: **כ"ש**. דמעלו שנסמך עליהן שאין לנו כריים לאכול מאכל אחר למחר: **מורה ווי**. אמה תלמיד צעל הוראה ואמה שיכור. מפני שהיו פניו להזיבן כל שעה: **הימנוסא בידא דההוא איספא**. אמונתו בידך שאיני שומה כל השנה יין אלא קידושא ואצלמא: **וחוגר אני לדעי**. וקושי אני לדעי פדחתי משום מיחוש ראשי מפני ד' כוסות ששתיתי שאני חושש מהן מפסח עד עזרת: **אי כמלוי כרבים**. שהן מרויחין ביותר כיותר ופניהם להזיבן ויפין: **סרוייהו**. לגל חזירין ולהלוות כרבים אקרי ליהודאי ודאי לאו מנייהו פני להזיבן: **שקיל גולפא**. היה נושא הקנקן לבית המדרש לישב עליה: **מלאכה שמכרס כו'**. דעכשו ישב עליה צבית המדרש: **נקפת נקטם עמרא**. יחיה לשוקא הות מיכסי ציה: **וכד נפקס**. יחיה להן לזון אחר: **ודי נפקס**. שהיה להן חציב כל כך שלא היה להן אחר: **וכד נפקס**.

(א) זכיה נ"ט. ע"ש.
 (ב) ממד כ"ג. א [ט"ז]
 כלופסין ועי' לקמן נ: היה עשה וכו' (ד) ברטת נה. ע"ש.
 (ה) (קאלת מ). (ו) משל מ].

תורה אור השלם

1. מו בהקב"מ וי' יודע פשר דבר חכמת אדם תאיר פניו וכו' פניו יקשאו: קאלת ח א

מוסף רש"י

על קזירי ועל מריעו. קזירי חוליס מריעו רבין (ברכות כב) מ"ח שהן תשתי מן וד"ה טו). כמאן כר' יוסי. דלמחר אדם נדון בכל יום, ויספלא שריות אותו לטות ולא יקטוהו מיתה, דלי ככנין דלמרי אין נדון אלא כלא השנה. הרי ככר נקטה עליו (שם). מידעם. שוט דכר (קמח). א. אי כמלוי מיתה, אי כמגדלי חזירין. שכן מורכב בלא שמת ואמחים בתלם, לך פניהם להזיבן (ברכות נה).

פירוש הרא"ש

במאן מצליגן אמריעו ואקזירי וכו'. יוס' דלמחר אין אדם נדון כר"ה: **מריעו** רבין מריע גרמסח חלטי: **במאן מצליגן דלא בבבליא**. דלדירוח אפי עבה מיקרי כבשיל: **נקדני דהואל**. נקוי היעט כמו המנקי תלוי: **בחיבים**. קמה על קליות: **באצבעותא בסיס**. האוול כחצנע אחר הוה טוב וכל שק כשמי אצנעות או בשלש: **למיביל דייסא** כל עיי פרסה. לך שמה: **בל מדעם** לא תפלוט. כל מאכל שאכלת אס אמה יושב לפני רבך ויש לך רוק מתוך פין תמלעטו ולא תפלוט אותו לפני רבך: **לבר בקרא דייסא** שרופין לפתילה של אבר. הכולע רוקו אחר שאכלת: **מאליגני רוק**. המדבק כהואל אכל אצנעו היה מקחמן הרוק: **מאליגני צואתך**. שפין לפסוקי לבשר: **בלוספ"ן**. מין תמיס: **טורה ווי**. בעל הוראה כמותך ששכר: **וחוגרי צדיק**. צדיק. מלכך הראש: **שקיל גולפא** אכתפיה. מית לישב עליה צבית המדרש: **נקפת עמרא**. לקחה אמר: **שעטני מעיל**. שהיה חסוב עליו

(א) כמות סב: [ע"ש כמה שייכים] (ב) ככמות סב: ליחא וכן משמע כימות סב: [ע"ש] (ג) זכתי ליחא, אורח ישעאלים תרומה ירשלהו סיעא דקראין.

תורה אור השלם

1. יודע צדיק נפש בהמתו ודומי רשעים אקריה: משלי יב י

מוסף רש"י

דכלבא שבויע. שם חמד מנשרי ירושלים של הנכס לנימו רעב ככלב היה יולא שבע (כתובות ב:). יודע צדיק נפש בהמתו. מה שמתו וניו ימו לרכיס (משלי יב ח). שלי ושלכם שלי הוא. מורה שלמתי אני ושלמתי אתם על ידי הוא (כתובות ב:).

תוספות

דלי ציפתא. פירוש הגביה המתלכלת ומתן שיפתא שם מעות ארבע נס: נני בתרבא. מחמת עוין: מנקיט ליה תיבנא. ממה שאלחו לו בשעונו: שריא ליה ירושלים דרהבא. וכן עשה כדליתא בשבת (דף נט:). דלא דמי ליה. אינו רחוי והגון ליה: אייל דספינתא. כל הספינות עושין להם איל על זכ: וכן מפורש: פסם אחת הולכו תלמידי רבי עקיבא למעות הלכו אלל מטרוניתא ללות ממנה אמרה להם איני מתאמת אמר לה רבי עקיבא מי את חפלה שאתן לך ערב אמרה לו מי שאמר והיה העולם וס הגדול ושהגיע חלה חלה רבי עקיבא ולא בת קיסר ונטלה קופסא מליאה סכף חזב והטילה העמך ערב לי מה עשה לים וזה וזאת לאתו מקום ונטלה אותו ומלאה בה ממון גדול ובשמרתא רבי עקיבא דא אללה ואמר גלוי ודוע לפי מי שאמר והיה העולם שחלימי באתו זכדי וסיפרה לו כל המעשה והכיסומו בנית גמיה ותנה לו מתנת גדולות:

דלי ציפסא. הגביה המתלכלת שהיה יושב עליה: ואמר ליה לשלוחא. דאלו לבימיה: חוי מאי איכא. ראה כמה עושר יש לי. שנעשה לו נס ומתנלל כל אותו מקום והזכיר: ואיסתמיסיה ליה כסיווא. צימות החורף: הוה גגו צי סיבנא. היו ישנים בין המתן שלא היו להם כרים וכסתות: קא מנקיט ליה סיבנא מן מוייה. היה מלקט התבן משערו: אי הוה לי רמינא לך ירושלים דהבנא. אם יהיה לי סיפוק שאמעשר אעשה לך ירושלים של זהב בתי נפש שמצויירת בכל ענייני ירושלים והיינו דלמרינן במסכת שבת (דף נט:). עיר ירושלים של זהב כדעמד ליה רבי עקיבא לבימיה: אסא אליהו קרא אבנא וכו'. עבד הכי משום קורת רוח לן דלדידיה לא היה לו אפילו תבן כמו להם: שפיר עבדי לך אבון. דלדריך מנכסיה: חדא דלא דמי לך. שהוא גרוע ממך ועוד שמניחך בללמנות חיות שהרי הניחך כמה שנים: יודע לדיק נפש בהמתו. אית דלמרי דליהי הוה ידעה דר' עקיבא הוה ואמרה ליה דלא מיתגניח צעיניה. ואית דלמרי דלא הוה ידעה אלל הכי קא אמרה לדריך לא מצוה להנישי: שלי ושלכם שלה הוא. על מיה הוה כל מה שלמדתי: מן שים זכתי ליחא. עושין לך ככלב שבויע. עושין לך ככלב שבויע. עושין לך ככלב שבויע. עושין לך ככלב שבויע.

דלי ציפתא ואמר ליה לשלוחא חוי מאי איכא מיהו לא ניחא לי דאיתחני בהדין עלמא (ב) עקיבא איתקדשת ליה ברתיה (בר) דכלבא שבויע הנאה מכל נכסיה אולא ואיתנסיבה ליה בסיתוא הוה גגו בי תיבנא הוה קא מנקיט ליה תיבנא מן מוייה אמר לה אי הוואי לי רמינא לך ירושלים דהבנא אתא אליהו אידמי להון כאנשא וקא קרי אבבא אמר להו הבו לי פורתא דתיבנא אמר דילדת אתתי ולית לי מידעם לאגונה אמר לה ר' עקיבא לאנתתיה חוי גברא דאפילו תיבנא לא אית ליה אמרה ליה זיל הווי בי רב אזל (ג) תרתי סרי שנין קמי דר' אליעזר ור' יהושע למישלם תרתי סרי שנין קא אתא לביתיה שמע מן אחורי ביתיה דקאמר לה חד רשע לדביתיה שפיר עבדי לך אבון חדא דלא דמי לך ועוד (ד) [שבקך] ארמולות חיות כולהון שנין אמרה ליה אי צאית לדיילי ויהווי תרתי סרי שנין אחרנייתא אמר הואיל ויהבת לי רשותא איהדר לאחורי הדר אזל הוה תרתי סרי שני אחרנייתא אתא בעשרין וארבעה אלפין וזוגי תלמידי נבוק כולי עלמא לאפיה ואף היא קמת למיפק לאפיה אמר לה ההוא רשיעא ואת להיבא אמרה ליה יודע צדיק נפש בהמתו אתת לאיתחוויי ליה קא מרדח לה רבנן אמר להון הניחו לה שלי ושלכם שלה הוא שמע (בר) כלבא שבויע אתא ואיתשיל על נידריה ואשתרי ואשתרי (ו) מן שית מילי איעתר רבי עקיבא מן כלבא שבויע מן אילא דספינתא דכל ספינתא עבדין ליה (ז) מין עינא זימנא חדא אנשיוה על כף ימא אתא הוא אשכחיה ולא גוזא דזימנא חדא יהיב ארבעה זוזי לספונאי אמר להו אייתי לי מדעם ולא אשכחו אלא גוזא על כף ימא אתויה ליה אמרו ליה (ח) עביד מרנא עליה אישתכח דהוה מלי דינרי דזימנא חדא טבעת ספינתא (ט) וכולי עיסקא הוה מחית בההוא גוזא ואישתכח בההוא זימנא דמן (י) דסרוקיתא ומן מטרוניתא ומן

דלי ציפסא. מתלכלת: חוי מאי איכא. מעשה נסים היה נקיט: מן מוייה. היה מלקט התבן משערותיה: רמינא לך ירושלים דהבנא. מכשע של זהב שירושלים מצוייר בה והכי עבד לה כדליתא בפרק כמה אשה (שבת דף נט:). אסא אליהו אדמי להון כאנשא. כדי לנחם אותם ולהראות להם שיש עניינים יתר מהם: דלא דמי לך. שאינו דומה לך ממשפחה חשובה כמותך: ואם להיכא. שלא היו לה בגדים ראויים: יודע לדיק נפש בהמתו. יודע הוה זה שנלעגתני בשבילי: שלי ושלכם שלה הוא. תורתי ומורכס בשבילה היא שנתנה לי עקה למיזל לצי רב: אילא דספינתא. בכל ספינה היו עושין דמות איל מעך לנחש ולסימן שמהא הספינה קלה בהליכתה כאילו והיו ממלאין אותו דינרי זהב: ומן גוזא. מיצה העשויה להנייע במוכה ממון הספינה כדלמרינן (ב"ה א:). צי גוזא דרחמנא לשון אורז: ומן מטרוניתא. פעם אחת הולכו ר"ע ותלמידיו מעות והלכו אלל מטרוניתא אמרה לו לר"ע הריני מלווה אותך ותהיה אתה לוה והקצ"ה ויס ערבים בדבר קצע לה זמן לפרעון וכשהגיע זמנה הלכה אותה מטרוניתא על שפת הים אמרה רבש"ע גלוי ידוע לפניך שר"ע חולה ולא היה צדו לפרוע חובו אותה שאתה ערב בדבר מיד נשתנית כמו של קיסר ונטלה ארגו מלא אבנים טובות ודינרי זהב ורקקה לתוך הים והיס הביאתו במקום שהיתה אותה מטרוניתא יושבת על שפת הים מיד נטלה אותו ארגו והלכה לה לימים נתרפא ר"ע וצא לו אלל היא מטרוניתא ומעותיו צידו לפרעון חובו אמרה לו חזרתי אלל הערב והוא פרע כל החוב והא לך מה שנתן לי יותר ומאותו ממון שהחזירה לו נמער ר"ע: ומן

פירוש הרא"ש

דלי ציפתא. הגביה המתלכלת ומתן שיפתא שם מעות ארבע נס: נני בתרבא. מחמת עוין: מנקיט ליה תיבנא. ממה שאלחו לו בשעונו: שריא ליה ירושלים דרהבא. וכן עשה כדליתא בשבת (דף נט:). דלא דמי ליה. אינו רחוי והגון ליה: אייל דספינתא. כל הספינות עושין להם איל על זכ: וכן מפורש: פסם אחת הולכו תלמידי רבי עקיבא למעות הלכו אלל מטרוניתא ללות ממנה אמרה להם איני מתאמת אמר לה רבי עקיבא מי את חפלה שאתן לך ערב אמרה לו מי שאמר והיה העולם וס הגדול ושהגיע חלה חלה רבי עקיבא ולא בת קיסר ונטלה קופסא מליאה סכף חזב והטילה העמך ערב לי מה עשה לים וזה וזאת לאתו מקום ונטלה אותו ומלאה בה ממון גדול ובשמרתא רבי עקיבא דא אללה ואמר גלוי ודוע לפי מי שאמר והיה העולם שחלימי באתו זכדי וסיפרה לו כל המעשה והכיסומו בנית גמיה ותנה לו מתנת גדולות:

עבדין ליה (ז) מין עינא זימנא חדא אנשיוה על כף ימא אתא הוא אשכחיה ולא גוזא דזימנא חדא יהיב ארבעה זוזי לספונאי אמר להו אייתי לי מדעם ולא אשכחו אלא גוזא על כף ימא אתויה ליה אמרו ליה (ח) עביד מרנא עליה אישתכח דהוה מלי דינרי דזימנא חדא טבעת ספינתא (ט) וכולי עיסקא הוה מחית בההוא גוזא ואישתכח בההוא זימנא דמן (י) דסרוקיתא ומן מטרוניתא ומן

ד א מ"י פ"ב מה' ס' כ"ב
מ"ה מ"ש הל' י"ב כ"ג
ע"ן א' ט"ו ע"י ח"מ ס'
ש"ל ע"י ט:

גליון הש"ס

גמ' א"ל אב לעובר
רצונו כד. ע"ן ביה דבר
נחמד דמחשבת שבת יעקב
ח"א ס' קפב:

תוספות

אשתו של טורנוסרופוס.
שהיה ר"ע מקפח
טורנוסרופוס לפני קיסר
בקרלי פעם אחת ה"ן
לבימו וזקף אמרה לו אשמו
מני מה פניך וזעפס
היום אמר לה שפני פלוגי
שמנר אתי אמרה לו
אלהים של אלו שזא
זימה מן לי רשות ואכסל
אחו דבר עבירה וזעפס
וקפטה עמיה וזכא לפני
רבי שקבא כשראה אותה
רקק ושחק וזכא אמרה
ליה פשע לי שגלה דברים
הללו אמר לה שנים אפרש
והשלמתי לא אפרש מה
שחקקתי שחך סומת וזכא
מניפה סרוחה וסנולה מה
שכתי על הא שופרא
דגלי דארעא ומה שחקק
לה לא פירש לה והוא
שחק לפי שראה ברות
הקודש שמתירה להמניר
ולהנא לו אמרה לו יס לי
תשובה אמר לה הן הלכה
ותגמריה ויסייה לו ממון
הדבה ופירש: קטייעא בר
שמואל: פ"ק דע"ז דף
(י' מ"ג): קופא. קוף:
לחרתא. לחור: דרביעי.
רנן: אייתבו נחליה.
מדת חסידות עשו לו ולא
מן הדין אלא אמרו אחרי
אשר על ידי גלגול בזה
תמו לו: אי הוי סני.
פ"י מבעינן: טורנוסרופוס.
אין זו משמעות: דווריא.
יכול לנלוש: סריך עלה.
כלומר הכא נדבך עליה:
בבבולא. היינו צ"ל
טורנוסרופוס והיה נדבך כל
גופו עד שהיה מפני לבו:
עד דמסתרין אנשי בתי'
עליה. מסרין שפני מרוב
אכזר: עשה בבבולוסין
לא יאכל בבנות שוח.
פ"י בפועל קאמר שאמרה
מריה שאכל ואמר התם
שאינו אוכל אלא באותו
המין ולבוסין אינו ממין
גנות שוח ואנשי שפיה
תאנים שני מינים הם:
לפדי. תבשיל:

ומן אשמו של טורנוסרופוס. שהיה ר"ע מקפחו בקרלי בפני קיסר ומקנתו בדברים. פעם אחת זא לבימו סר וזקף אמרה לו אשמו מפני מה פניך וזעפס אמר לה מפני ר"ע שמקטר אותי בכל יום בדברים אמרה לו אלהים של אלו שזא זימה הוא מן לי רשות ואכסיל אותו דבר עבירה נתן לה רשות ונתקטטה והלכה לה אלל ר"ע כשראה ר"ע אותה רק שחק וזכא אמרה לו מה אינן ה"ן תלת מילין אמר לה שנים אפרש שלישי לא אפרש רקקתי על שזכא מניפה סרוחה כתימי על האי שופרא דגלי דארעא והוא שחק שזפה ברות הקדש שעמיה להמניר ולהנא לו ולא רצה להודיעה אמרה לו כלום יש תשובה אמר לה הן הלכה ותגמריה וזכא לו לר"ע והכניסה לו ממון הרבה. האי דקטייעא בר שלום מפורש ע"ז (דף י'): ודלמנן הכא דשמע אצוה ואחשיל על גמרה מפרש בכתובות צ"פ א"ע"פ (דף סג.) דפתח ליה אילו הית ידע דהוא חתן לורצא מרבנן מי אדרתיה אמר לו אפי' פרק אחד אפילו הלכה אחת. איכא לאקשווי היכי פתח ליה בזה שפתח והא נולד הוא ומנן לקמן צ"פ פותחין (דף סד.) דאין פותחין צנול כ"ד אמר קונס שאני נהנה לאיש פלוגי ונעשה סופר ואמר אילו הייתי יודע שיעשה סופר לא הייתי נודר יש לומר דשאי הכא דר"ע על דעת שיעשה סופר נשאה כדליתא התם צ"פ א"ע"פ צדיא ויין שכן לאו נולד הוא ונעשה טורב וצא שילמוד פרק אחד והלכה אחת: רב גמא וכו' קופא. קוף: אשמיט. ברח ונכנס בתוך חור אחד: אייטוין ליה כולוהו. ממתת חסידות ולא מן הדין: ופרי. נתקלקל היין: אי הוו סנא טפי הו גמירין שאלו אייבול נאח: יי היכי דנלע יסא. כשיעור שאדם יכול לנלוש כחמת בלא לעיסה: סריך עלה. הכאז היה נאחו וסריך צבליה: וכד נפקא ואסיא. כשהיתה יוצאה מן הגוף: ידע אסיא מאי סמא מסעני ליה. לפי מראה שזה היה מכיר הרופא בצויה סס יתרפא החולי: קולחא. לא ידעתי מה הוא. ולפי שלא היה בקי שמואל צבליה טורמיטא היה צודק עמנו בקולחא: עד דמסרין אינשי ציפיה עליה שעריהו. שכל כך היה אותו קולחא צודק אותו עד שהיה שמואל מתעלף ואינשי ציפיה מתוך זעמן היו סותרות קליעת שער שלהן: היס עושה כנלוסין. מין תאנים: לא יאכל כננוס שצע. מין אחר של תאנים. ומש"ה לא יאכל שאין לו לפועל טובה. כדכתיב (איכה ג) נשימי טובה.

ומן אשמו של טורנוסרופוס. אדון אחד ששמו רופוס והיה מטפטט בדברי תורה כנגד ר"ע והיה ר"ע מנלחו בכל פעם והיה אותו אדון מתצדיק וזא וסיפר לאשמו אמרה לו אני אפתה ואכסיליה לפי שהימה יפת מואר ביותר בצאה אללו וגילתה שוקה כנגדו ורק ר"ע ושחק וזכא אמרה לו מדוע עשית כן אמר לה שנים אומר לך מה שרקקתי בשציל שמניפה סרוחה זכא וזכתי בשציל שופיך עמיד לבלות בארץ ומה שחק לא רצה לומר לה אעפ"כ הפלירה זו עד שאמר לה שעמיה להמניר ותנשא לו אמרה לו וכי יש תשובה אמר לה הן ותגמריה לאחר שמת עבלה ונשאת לו והציאה לו ממון גדול: מן קטייעא בר שלום. מפורש במסכת ע"ז צ"פ צ"ק (דף י'): קופא. קוף: על לחרתא. נכנס הקוף בחור אחד בקרקע: רביעי. רובץ: הכי דין. כמו שדנתי אתה בתמיה: ידעס ליה. מכתת אותו: ורצה כריסיה. בטן גדול יש לו: טורמיטא עזרא דעניד ליה. להאי צינה טורמיטא שווי אלפא זוי: עד דמסוטר. שמתמעטת כדי שיכול לנלוש שלימה: ואי איס ציה יצא. צמיעו סריך עליה על האי צינה ויכר צה: וכדנפקא ממעיו. שלימה ידע אסיא כו': הוה צדיק נפשיה קולחא. היינו דומיא צדינה טורמיטא והיה מפשפש כל מעיו אס יש צהן כאז והיה מתחנש ומתעלף כל כך עד שאשמו צוכה עליו ותולשת שעה מתמלת דאגה: היס עושה. הפועל שמלקט לו כנלוסין: לא יאכל כננוס שצע. שלא הרשמו המורה לאכול אלא מאותו המין שהוא מלקט דכתיב כי תבא בכרם רעך ואלכלת ענבים וגו' (דברים כג): לפדי. מיני מאכל: לאגמורי אלפא מיני לפדי. שילמדו לעשות אלף מיני מאכל: אומניה לינא. על מאחס מין שלא לימדו: אצוסינו אמרו נשינו טובה. דכתיב נשימי טובה (איכה ג) שראויה כבר אלא שעשיו שחכוה אצל אנו לא ראינו טובה מעולם שאין אנו יודעים כמה מיני טעם יש בצפירות כלומר דבר מופלא הוא שכל כך לימדו: לא אומני' לצר קפרא. לפי שהיה איש צדקן וממירא שמא יעשה שום דבר שיחוק: אמר. צר קפרא לרבי אס לעוברי רצונו משפיע לו טובה כ"כ לעושי רצונו כו' שהיה מגנהו על שלא זימנו: לעושי רצונו. משפיע לו צעורה טובה כ"כ שהתחיל לספר בשבחם בשציל שזימנו: דבכל

לכול אלא מאותו מין ממש שעושה זו: לפדי. שם תבשיל של תאנים: אצוסינו אמרו נשינו היה תמה על שהיו כל כך [בקיאות] צמיי תענוג: נפקו על ציה גנא דין. להוצאת הישואין: דיקולא

(א) תענית ז' (ב) ג' (ג) פ"ב פ"ש ע"ז טו: ד"ה פתי' אובמאן, (ד) כשרוך פדך קולת מסיס קלה של כרוב כפיו ובלעו, (ה) נמשעות פ"ב מ"ח, (ו) צ"ל ציה ולא אומניה לבר קפרא כתב וי"א ע"ז (י) ונמות כד' (ז) ע"ז ע"ל ע"ל.

הגהות הב"ח

(א) גמ' על לחרתא חפרו: (ב) שם אורייתא כן א"ל והאסל: (ג) שם אלפא דימי דמיייל לה: (ד) שם א"ל א"ל ביה כ"ב:

מוסף רש"י

במאני דפחרא. דין שחוק אמר וממנו מה את אומרת לי והלא אפיק טמן מין ככלים מוערין על מרס (תענית ז) פתח. חרס של יוצר ודיאר ב (סו"א) וסרי. הכאס (סו"א) (ג) וימא דמחייך ביה רבי אחיה פורענותא לעלמא. שהיה דואג תמיד בצרת ישראל ובחוליו (סו"ב ג.)

פירוש הרא"ש

ובן אשתו של טורנוסרופוס. שמתגירה ונחאה ר' עקיבא: וכן קטייעא בר שלום. צ"ק דע"ז (דף י') שמתן כל ממונו לר"ע ותלמידיו: ע"ל לחרתא. נכנס הקוף לחור אחד מאלו רבוע על מרגלות ומנו לו המרגלות לפנים משורת הדין: בבלי מבעינן שהיה שחור: (פ"סא) עד דמסוטר. עד שחקקין שיכול לנלוש: בבבולחא. היינו צ"ל טורמיטא והיה מחנש עד שצני צימו מורטין שער ראס עליו: בבבולוסין לא יאכל בבנות שוח. פועל העושה מלאכה אצל בעל הבית אוכל במה שהוא עושה דכתיב כי תבא בכרם רעך ואלכלת ענבים פועל ואמרינן צ"מ ד' (א): ואי אוכל אלא מאותו המין שהוא עושה מלאכה וקמ"ל הכא דאע"ג דלופסין ופנות שוח שניה מין תאנים אפי' הכי חשיבי כמי מיעין: דעבינן מהוון לפדי. מיני מאכל: אנו שאין אנו יודעין לתקן כל כך מיני מאכלים:

הנודר מן המבושל

פרק ששי נדרים ר"ן נא.

עין משפט נר מצוה

ה א מ"י פ"ה מה' כל
המקדש ה"י:
ו ב ג מ"י פ"ט מה'
נדרים הל"ז טו"ע
יו"ד פ"ח ט"ז כ"ג:

הגהות הב"ח (א) בשנה שאינו טועם:

פירוש הרא"ש

דיקולא רבה וחפיה
בופרא לקח סל גדול
ותפשו זופת: ליביל לי
מה ימדוד: בריקודא
דאמך ובקריני דאמך.
שמה אמך מתקדש לפני
ואמך ממכר: תירמי לי
נבלא: תמוז לי הטוס:
תועה אחת בה. שמתקדש
שמימין והולקין אחר
משכב זכור: תבלין יש בה.
נעמה עולי צלה טמונה על
צמה: בבוס יבסמו את
ראשיהם. כנסת הזו
שראשו על זה גזד עיקרו
של זה ובינו איירי מתקדש
בקרל ויין לא ישנו כל
כגון מכלל דהך לאו כלל
כגון איירי ועוד דבריטא
כמי וראשם לא יגלחו
היניו בשאר הימים: קרא
קרקוואי. דלועין על אותו
מקום: וברלעת הרמוצה.
לעט הטמונה ברמך כל
לעט הטמונה ברמך נקרא
לעט הרמוצה: בלאים
עם הרמוצה. אלמא מין
צני עזמו הקרל כן על
שם שמותן המיון גרילין
לעטין רמך אלל שאר
קרא וברלעת קודם שמתקדש
אוחו צילפס: מן היוד
באלפס מותר ביוד
לקריה. כי היוד לקריה
אין דרך לתמו צילפס
ויש מפרש אפי' אם
אחר קר נתקדש צילפס
שיר לקריה תחלה כי
כי היוד לאלפס משמע
שתחלה יידמו לאלפס:
מן הנעשה בקריה מותר
בנעשה באלפס. אפי' כ
שיר לקריה תחלה כי
שנתקדש בקריה: מותר
בנעשה בקריה. אפי' יוד
לאלפס תחלה:

דכל גריוא דענינא. באזיה מדה שארלה אקס: חפיה כופרל.
זיפמו מצוחך כדי שיזוק החטים: ליכיל לי ימדוד לי: דרשינא כך.
כלומר שאתה חייב לי: שסינא חמרא נרקודא דאנוך. שאבין
ירקד: ובקריני דאמך. במזיגתה שאמך תמוז לי הכוס: מאי
טועבה. עשו שניהם: תרמי לי
נטלא. תמוז לי הכוס כמו אנטל:
טועה אסה צה. כלומר שמינת את
אשמו של הימר ותפס זו של זומת:
כי עניינא קמא. מימי דביתי תירמי
לי ולקדיה א"ל קוס רקוד לי: [מאי
סבל דכמיב] ואשה לא תעמד לפני
צמה לרבעה תבל הוא (ויקרא יח):
וכי סבלו יש צה. כלומר יש צילפה
זו טעם מצאחרות שמנחת צעלה
ונרבעת לצהמה: זו מאי היא. ומפרש
ביצמות (דף לז): צילפס הצה על נשים
הרבה וכן אשה שנבעלה לאנשים
הרבה ואינה יודעת מאיזה מהם
נתעברה והולידה בת נמצא אז נושא
את צמו ולא נשא את אחותו על
זה נאמר ומלצה הוציא זרעו"ה כלומר
זו מה היא שאין אדם יודע אותה
אשה שהיא נושא אס מותרת לו אס
לא: לא יכיל צן אלעשה למיסבל
אוחו זילתא של רבי לפי שהיה עשיר
גדול ולא היה יכול לראות דבר של
זילתא ממחמו: מאי צן אלעשה.
כלומר מנין דהוה עשיר: ספורס
יחידא. שאין כמותה: פ"י פ"ז מעוסי.
שהיה נותן ממון גדול לפסר שהיה
מספר לו כתגלחת של כ"ג: הרמוצה
קרא קרקוואי. דלועין של אוחו מקום
צני. שמתקדש לעולם יפה: הטמונה
ברמך. ט עפר של גמלים דלאו
תציל הוא: כלאים עם דלעט
הרמוצה. אלמא דהרמוצה לאו טמונה
ברמך אלל שם מקום הוא ומין זרעים
הוא: ברתני' ממעשה רחמא.
היינו דבר שנגמר צילולו בקריה
ואינו אלל מחמשת המינין לאפוקי
דבר שאין גמר צילולו בקריה עד
שמצילין אותו צילפס: צגל הנעשה
בקריה. אפילו מצול צילפס אסור:
גב' יוד צילפס שכר כו'.
הואיל וקודם שמיניו צילפס מצולו
בקריה והדר מיניו צילפס כן היה
מנהגו והו יוד לקריה ולפיכך
אסור: מן היוד צילפס מותר ביוד
לקריה. קודם שיר צילפס: מן
הנעשה בקריה. לגמרי כל צילולו
שאינו יוד לקריה כלל: מותר
נעשה צילפס. אפי' שהיה
קודם לכן בקריה: מותר נעשה
בקריה. צגנמר בקריה:
מתני'

דכל גריוא דענינא שקילנא שקל דיקולא רבה
חפיה כופרא ושפיה על רישיה ואזל ואמר
ליה ליכיל לי מר ארבעין גריוו חימי דרשינא
בך אהוך רבי א"ל לאו אזהרתך דלא תברדחן
א"ל חימי דרשינא קא נסיבנא א"ל בר
קפרא לברתיה דרבי למחר שתינא אמרא
בריקודא דאבוך ובקריני דאמך בן אלעשה
אתנייה דרבי הוה ועשיר גדול הוה אומניה
לבי הילולא דרבי שמעון ברבי א"ל בר
קפרא לרבי מאי יתועבה כל דא"ל רבי דהכין
הוה תועבה פרכה בר קפרא א"ל פרשיה
את א"ל תיתי דביתי תירמי לי נטלא אתת
רמיא ליה א"ל לר' קוס רקוד לי דאימר לך
הכי אמר רחמנא תועבה תועה אתה בה
לכסא אחרינא א"ל מאי צתבל א"ל כי עניינא
קדמאה א"ל עיביד לי דאומר לך עבד אמר
ליה תבל הוא תבלין יש בה מו שניא הרד
ביאה מן כולחון ביאות אמר ליה ומאי
יזימה אמר ליה עיביד כי עניינא קדמאה
עבד ואמר ליה ל' מוה היא לא יכיל בן
אלעשה למויסבל קם ונפק הוא ואינתתיה
מתמן מאי בן אלעשה דתינא צ לא לחנם
פיר בן אלעשה את מעותיו אלא להראות
בהן תספורת של כ"ג דכתיב יכסום יכסמו
את ראשיהם תנא כעין לוליינית מאי לוליינית
א"ר יהודה תספרתא יחידתא היכי דמי
אמר רבא ראושו של זה בצד עיקרו של זה
והיינו תספורת של כהן גדול: וברלעת
הרמוצה: מאי דלעת הרמוצה אמר שמואל
קרא קרקוואי רב אשי אמר דלעת הטמונה
ברמין איתבייה רבינא לרב אשי רבי נחמיה
אומר דלעת ארמית היא דלעת המצרית
כלאים עם היונית כלאים עם הרמוצה תיובתא:
ברתני' הנודר ממעשה קדריה אין אסור
אלא ממעשה רתחתא אמר קונם היודר
לקדריה אפי' שאני טועם אסור בכל הנעשה
בקדריה: גב' תניא הנודר מן היודר לקדריה
אסור ביודר לאלפס שכבר יוד לקדריה
קודם שיודר לאלפס מן היודר לאלפס מותר
ביודר לקדריה מן הנעשה בקדריה מותר
בנעשה באלפס מן הנעשה באלפס מותר
בנעשה בקדריה הנודר מן היודר לתנור אין
אסור אלא כפת ואם אמר כל מעשה תנור עלי אסור בכל הנעשים בתנור:
תוספות

בקדריה אסור ביודר לאלפס. אחר שיר לקדריה דיווד לקדריה משמע שיר תחלה לקדריה: מן היודר
[לאלפס] מותר ביודר לקדריה. תחלה אפי' שנגמר צילפס דיווד לעולם משמע על שם תחלה יידמו
ולא על שם סופו: מן הנעשה בקדריה. משמע הנגמר הלך מותר היוד לקדריה תחלה ונגמר צילפס:
מן היודר לתנור אינו אסור אלא כפת. דלא אקרי יוד בתנור אלל פת צלל: כל מעשה תנור עלי
אסור בכל הנעשה בתנור. ז"ע דמשמע דהחילוק בין יוד למעשה ואחרי מנה כל מעשה אפי' צירש לתני
כל יוד:

תורה אור השלם

1. ואיש אשר ישבב את
זרעו בשבתו יבא
תועבה עשו שיהיה מות
יוקחו דמיהם בם;
2. ובכל בהמה לא תתן
שכבך לקטומה בה
ואשה לא תעמד לפני
בהמה לרבעה תבל
הוא: ויקרא יח כג
3. ערות אשה ובתה לא
תגלה את בת נדה ואת
בת בתה לא תקח לגלות
ערוהתן שארה נדה ומה
הוא: ויקרא יח יז
4. וראשם לא יגלחו
ופרש לא יעלחו כסום
יכסמו את ראשיהם:
יחזקאל מד כ

מוסף רש"י

זו מה היא. לשון
ספק (בבבב לז). בן
אלעשה. חמו של רבי
היה ונתן ממון ולמדו לו
אותה ספורס (תהודין
כב). כסום יכסמו את
ראשיהם. כסומת הוא
שמדין צילולו. ראש של
זה לא עיקרו של זה. כך
משמע משמו של ר' מנחם
ז"ל וימן לפיטו לשון
מדת דבר השהי לא גזית
לאש ולא גידול שער אלל
גמדה שיה אמוליי' בלע"ז
(יחזקאל חז ד). לאלפס.
קריה (ביצה רב).

בחייה בופרא. טמו כופרל. דיקולא. סל גדול: דרשינא כך.
דאבוך ובקריני דאמך. כמו מרקדים טרפיי"ד: תועה אתה בה.
תבלין יש. צילפה יד משינא הדא צילפה מלל צילופס: קרי קרקוואי.
דלועין של אוחו מקום שאינו ככלל
תציל: דלעת הטמונה ברמין. אינו ככלל תציל: בלאים.
שם מקום הוא: הנודר ממעשה קדריה אינו אסור אלא
במעשה רתחתא. דבר שנגמרה בקדריה ואין אסור
[אלל] דבר שנגמר צו: צילפס אסור כלל המתקדש בקדריה ואפילו גמרו
צילפס: תנא הנודר מן היודר